

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять з дисципліни
**«Дорадництво з написання
кваліфікаційної роботи магістра»**
для здобувачів освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 232 "Соціальне забезпечення"
усіх форм навчання

Черкаси, ЧДТУ - 2024

УДК 001.891(07)
М54

*Згідно з рішенням кафедри
соціального забезпечення
протокол № 2 від 26.08.2024 р.*

Упорядник *Архипова С.П., д.пед.н., професор, професор кафедри
Соціального забезпечення ЧДТУ*

Рецензент *Бєлова І.О., к.е.н., доцент, завідувач кафедри Соціального
забезпечення ЧДТУ*

М54 Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни
«Дорадництво з написання кваліфікаційної роботи магістра» для
здобувачів освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 232 Соціальне
забезпечення усіх форм навчання [Електронний ресурс]/
[упоряд. Архипова С.П.] ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ.
технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2024. –25 с. – Назва з титульного екрана.

Методичні рекомендації містять опис навчальної дисципліни, план семінарських занять із
завданнями та допоміжним матеріалом для їх виконання, перелік питань до підсумкового контролю,
методи навчання та контролю, критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів, а також
рекомендовані джерела інформації.

Методичні рекомендації розроблені з метою активізації самостійної роботи, полегшення
підготовки до аудиторних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої
освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення».

УДК 001.891(07)

Навчальне електронне видання
локального використання

Друкований примірник

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять з дисципліни

«Дорадництво з написання кваліфікаційної роботи магістра»
для здобувачів освітнього ступеня «магістр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання

Упорядник

Архипова Світлана Петрівна

В авторській редакції

АНОТАЦІЯ

У процесі вивчення дисципліни «Дорадництво з написання кваліфікаційної роботи магістра» здобувачі другого (магістерського) ступеня вищої освіти вчать узагальнювати, систематизовувати, аналізувати, інтерпретувати та порівнювати отримані у процесі дослідження емпіричні дані. Даний курс узаємодіє з академічним письмом і доброчесністю, інформаційною та комунікаційною системами та цифровими сервісами в початковій освіті, філософією освіти, переддипломною практикою, кваліфікаційною роботою.

Кваліфікаційна робота магістра – це форма атестації, що передбачена на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій. Виконання і захист кваліфікаційної роботи здобувачів вищої є завершальним етапом навчання й одним з основних видів атестації в університеті.

Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня – це самостійне та завершене наукове дослідження, у якому формулюються й обґрунтовуються наукові положення з елементами наукової новизни, що характеризують внутрішню єдність одержаних результатів, зроблених висновків і розроблених рекомендацій, які висуваються до практичного впровадження та публічного захисту.

ПРЕДМЕТ, МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни	сучасні методики підготовки і написання кваліфікаційної роботи як самостійного дослідження здобувача вищої освіти
Мета викладання дисципліни	оволодіння методологією творчого вирішення (розв'язання) сучасних проблем наукового або прикладного характеру на основі отриманих знань, професійних умінь та навичок відповідно до вимог стандартів вищої освіти.
Завдання вивчення дисципліни	–систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти, та їх практичне використання при вирішенні соціальних проблем у галузі соціальної роботи; –розвиток та закріплення навичок самостійної роботи, оволодіння методикою досліджень та експериментування, моделювання, використання сучасних інформаційних технологій у процесі

	розв'язання питань, які передбачені завданням на кваліфікаційну роботу; –визначення відповідності рівня підготовки випускника вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця, його готовності аналізувати наукову проблему, формулювати власну думку та аргументувати її.
--	---

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1	ПР01. Демонструвати розуміння сучасних проблем соціального і духовного розвитку суспільства та принципів формування управлінських рішень для розв'язання цих проблем в Україні
2	ПР04. Готувати аналітичні довідки, пропозиції, звіти щодо стану соціального і гуманітарного розвитку території, регіону, установ, організацій.
3	ПР06. Самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.
4	ПР07. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.
5	ПР11. Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.
6	ПР14. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. Вступ до магістерського дослідження

Особливості та вимоги до магістерської роботи. Мета та завдання магістерської роботи. Відмінності між бакалаврською та магістерською роботами. Обсяг та структура магістерської роботи. Наукова новизна та практична значущість дослідження. Вимоги до оформлення (шрифт, інтервал, нумерація сторінок тощо). Часові рамки та етапи виконання роботи. Критерії оцінювання магістерської роботи

Вибір теми дослідження. Актуальність теми в контексті сучасних наукових досліджень. Відповідність теми спеціальності та напряму підготовки. Методи генерування ідей для дослідження. Аналіз наявних ресурсів та можливостей для проведення дослідження. Формулювання теми: основні вимоги та типові помилки. Узгодження теми з науковим керівником. Процедура затвердження теми на кафедрі

Тема2. Структура магістерської роботи..

Основні розділи та їх зміст. Титульна сторінка. Зміст. Перелік умовних позначень (за необхідності) . Вступ. Розділ 1, Розділ 2, Розділ 3. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

Вимоги до оформлення. Розробка і написання плану роботи.

Тема 3. Методологія наукового дослідження.

Вибір методів дослідження Загальнонаукові методи. Спеціальні методи. Критерії вибору методів .Триангуляція методів.

Планування експериментальної частини Визначення типу експерименту Формування вибірки Розробка експериментального плану Пілотне дослідження Планування аналізу даних

Тема 4. Робота з науковою літературою.

Пошук та аналіз джерел .Стратегії пошуку інформації .Стратегії пошуку. Оцінка релевантності та якості джерел інформації. Систематизація знайденої інформації. Критичний аналіз джерел .Упорядкування бібліографії та уніфікація оформлення всіх складових випускної роботи.

Правила цитування та посилання. Види цитування. Загальні правила цитування. Оформлення прямих(непрямих) цитат. Особливості цитування різних типів джерел. Використання сучасних стилів цитування.

Тема5. Збір та аналіз даних.

Методи збору інформації. Спостереження. Опитування. Експеримент. Аналіз документів. Тестування. Вимірювання фізичних величин.

Статистична обробка даних. Підготовка даних до аналізу. Описова статистика. Перевірка статистичних гіпотез. Перевірка статистичних гіпотез.

Тема 6. Написання тексту роботи.

Академічний стиль письма. Характеристики академічного стилю). Мовні особливості. Лексичні особливості. Граматичні особливості.

Логіка викладу матеріалу. Структурування роботи.Розробка детального плану роботи.Поділ на розділи, підрозділи та пункти.Забезпечення логічного зв'язку між структурними елементами.

Тема 7. Презентація результатів дослідження.

Підготовка доповіді. Структура доповіді. Визначення ключових повідомлень.Тайм-менеджмент.Мовні аспекти.

Створення презентації Вибір програмного забезпечення: Microsoft PowerPoint. Google Slides.Prezi.Canva.

Тема 8.Захист магістерської роботи.

Процедура захисту Підготовка до захисту Структура захисту. Підготовка необхідних документів (відгук керівника, рецензія, довідка про впровадження результатів тощо. Демонстрація наочних матеріалів

Відповіді на запитання комісії. Правила відповіді на запитання.

Тема 9.Етичні аспекти наукового дослідження.

Академічна доброчесність. Дотримання наукових стандартів. Об'єктивність та неупередженість. Поважання прав інтелектуальної власності.

Запобігання плагіату. Правильне цитування джерел. Уникнення само плагіату. Використання антиплагіатних інструментів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема1.Вступ до магістерського дослідження:

Особливості та вимоги до магістерської роботи..Вибір теми дослідження.

При вивчанні теми доцільно акцентувати увагу на таких питаннях:

- Мета та завдання магістерської роботи
- Відмінності між бакалаврською та магістерською роботами
- Обсяг та структура магістерської роботи
- Наукова новизна та практична значущість дослідження
- Вимоги до оформлення (шрифт, інтервал, нумерація сторінок тощо)
- Часові рамки та етапи виконання роботи
- Актуальність теми в контексті сучасних наукових досліджень
- Відповідність теми спеціальності та напряму підготовки
- Методи генерування ідей для дослідження
- Аналіз наявних ресурсів та можливостей для проведення дослідження
- Формулювання теми: основні вимоги та типові помилки
- Узгодження теми з науковим керівником
- Процедура затвердження теми на кафедрі

Список рекомендованої літератури:

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 212 с.
2. Кравченко Н.К. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2018. - 360 с.
3. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. - Вінниця : ВНТУ, 2014. - 180 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
6. Чмиленко Ф.О., Жук Л.П. Методологія та організація наукових досліджень: посібник. - Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2014. - 148 с.
7. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. - 2-ге вид. випр. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 144 с.
8. Eco U. How to Write a Thesis. - MIT Press, 2015. - 256 p.

Тема2.Структура магістерської роботи:

Основні розділи та їх зміст Титульний аркуш) Зміст Вступ Основна частина (зазвичай 2-3 розділи) Висновки Список використаних джерел Додатки.Вимоги до оформлення.

Матеріали до теми.

Структура магістерської роботи:

2.1.Основні розділи та їх зміст:

а) Титульний аркуш

- Назва навчального закладу, факультету, кафедри

- Тема роботи
- Інформація про автора та наукового керівника
- Рік виконання
- b) Зміст
 - Перелік усіх розділів, підрозділів та пунктів роботи з вказівкою сторінок
- c) Перелік умовних позначень (за необхідності)
 - Список скорочень, спеціальних термінів, символів
- d) Вступ
 - Актуальність теми
 - Мета і завдання дослідження
 - Об'єкт і предмет дослідження
 - Методи дослідження
 - Наукова новизна
 - Практичне значення отриманих результатів
 - Апробація результатів дослідження
- e) Основна частина (зазвичай 2-3 розділи)
 - Теоретичний розділ (огляд літератури, аналіз понятійного апарату)
 - Методологічний розділ (опис методів та методик дослідження)
 - Експериментальний розділ (опис проведеного дослідження, аналіз результатів)
- f) Висновки
 - Стислий виклад результатів вирішення поставлених завдань
- g) Список використаних джерел
 - Перелік усіх джерел, на які є посилання в тексті роботи
- h) Додатки (за необхідності)
 - Допоміжний матеріал, який не увійшов до основної частини

2.2. Вимоги до оформлення:

- a) Загальні вимоги
 - Обсяг роботи (зазвичай 80-100 сторінок основного тексту)
 - Формат паперу (A4)
 - Шрифт (зазвичай Times New Roman, 14 пт)
 - Міжрядковий інтервал (1,5)
 - Поля (ліве - 30 мм, праве - 10 мм, верхнє та нижнє - по 20 мм)
- b) Нумерація сторінок
 - Наскрізна нумерація арабськими цифрами
 - Титульний аркуш враховується, але номер не ставиться
- c) Оформлення розділів і підрозділів
 - Нумерація розділів римськими або арабськими цифрами
 - Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу
- d) Оформлення таблиць, рисунків, формул
 - Нумерація в межах розділу або наскрізна
 - Підписи та назви
- e) Оформлення посилань
 - Використання квадратних дужок з номером джерела та сторінкою
- f) Оформлення списку використаних джерел
 - Відповідно до чинних стандартів (наприклад, ДСТУ 8302:2015)
- g) Оформлення додатків
 - Позначення великими літерами українського алфавіту

Список рекомендованої літератури:

1. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. - 2011. - № 9-10. - С. 2-10.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. - Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016.

3. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
5. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упорядник Л. А. Пономаренко. - К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2010. - 80 с.

Тема 3.Методологія наукового дослідження:

Вибір методів дослідження. Загальнонаукові методи. Спеціальні методи. Критерії вибору. методів Тріангуляція методів.Планування експериментальної частини Визначення типу експерименту. Формування вибірки. Розробка експериментального плану. Пілотне дослідження. Планування аналізу даних

Матеріали до теми:

Вибір методів дослідження:

а) Загальнонаукові методи:

- Теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання)
- Емпіричні (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент)

б) Спеціальні методи (залежно від галузі науки):

- Соціологічні (опитування, анкетування, інтерв'ю)
- Психологічні (тестування, біографічний метод)
- Економічні (економіко-математичне моделювання, статистичний аналіз)
- Педагогічні (педагогічний експеримент, вивчення продуктів діяльності)

с) Критерії вибору методів:

- Відповідність меті та завданням дослідження
- Надійність та валідність методу
- Доступність та економічність
- Етичність застосування

д) Тріангуляція методів:

- Поєднання кількісних та якісних методів
- Використання різних джерел даних

3.2.Планування експериментальної частини:

а) Визначення типу експерименту:

- Лабораторний чи польовий
- Констатувальний, формувальний чи контрольний
- Факторний дизайн

б) Формування вибірки:

- Визначення генеральної сукупності
- Вибір методу формування вибірки (випадкова, стратифікована, кластерна)
- Розрахунок необхідного обсягу вибірки

с) Розробка експериментального плану:

- Визначення незалежних та залежних змінних
- Контроль сторонніх змінних
- Вибір експериментального дизайну (міжгруповий, внутрішньогруповий)

д) Підготовка інструментарію:

- Розробка або адаптація методик
- Підготовка стимульного матеріалу
- Створення протоколів дослідження

- e) Пілотне дослідження:
 - Проведення пробного експерименту
 - Корекція процедури та інструментарію
- f) Етичні аспекти:
 - Отримання інформованої згоди учасників
 - Забезпечення конфіденційності даних
 - Мінімізація ризиків для учасників
- g) Планування аналізу даних:
 - Вибір статистичних методів
 - Підготовка програмного забезпечення для обробки даних
- h) Складання календарного плану:
 - Визначення етапів експерименту
 - Розподіл ресурсів та часу

Список рекомендованої літератури:

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. - К.: АБУ, 2002. - 480 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. - Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. - 260 с.
3. Городяненко В.Г. Методологія та методи соціологічних досліджень: Підручник. - К.: Каравела, 2008. - 320 с.
4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. - К.: Алерта, 2014. - 622 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2006. - 206 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
7. Creswell J.W., Creswell J.D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. - SAGE Publications, Inc, 2017. - 304 p.
8. Kumar R. Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. - SAGE Publications Ltd, 2014. - 432 p.

Тема 4. Робота з науковою літературою:

Пошук та аналіз джерел. Стратегії пошуку інформації. Стратегії пошуку. Оцінка релевантності та якості джерел інформації. Систематизація знайденої інформації. Критичний аналіз джерел. Правила цитування та посилання. Види цитування. Загальні правила цитування. Оформлення прямих(непрямих) цитат. Особливості цитування різних типів джерел. Використання сучасних стилів цитування.

Матеріали до теми:

Робота з науковою літературою:

1. Пошук та аналіз джерел:
2. а) Стратегії пошуку інформації:
 - Визначення ключових слів та понять
 - Використання операторів булевої логіки (AND, OR, NOT)
 - Пошук за авторами, назвами, датами публікації
- б) Джерела наукової інформації:
 - Наукові бібліотеки та їх електронні каталоги
 - Електронні бази даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar)
 - Репозитарії університетів та наукових установ
 - Наукові журнали та їх веб-сайти

- Матеріали конференцій та семінарів
- c) Оцінка релевантності та якості джерел:
 - Перевірка репутації видання та автора
 - Аналіз анотацій та ключових слів
 - Оцінка актуальності інформації
 - Перевірка на наявність посилань на джерело в інших роботах
- d) Систематизація знайденої інформації:
 - Створення бібліографічної картотеки
 - Використання програм для управління бібліографією (Zotero, Mendeley, EndNote)
- e) Критичний аналіз джерел:
 - Виявлення основних ідей та аргументів
 - Порівняння різних точок зору
 - Оцінка методології та результатів досліджень
- 3. Правила цитування та посилання:
 - a) Види цитування:
 - Пряме цитування (дослівне відтворення тексту)
 - Непряме цитування (парафраз або переказ ідей автора)
 - b) Загальні правила цитування:
 - Точність відтворення оригінального тексту
 - Доречність та обґрунтованість використання цитат
 - Оптимальний обсяг цитування (не більше 10-15% від загального обсягу роботи)
 - c) Оформлення прямих цитат:
 - Використання лапок
 - Збереження оригінального правопису та пунктуації
 - Позначення пропусків у тексті цитати (...)
 - d) Оформлення непрямих цитат:
 - Передача змісту своїми словами
 - Збереження основної ідеї автора
 - e) Правила оформлення посилань:
 - Внутрішньотекстові посилання (у квадратних дужках)
 - Підрядкові посилання (у вигляді зносок внизу сторінки)
 - Затекстові посилання (у списку використаних джерел)
 - f) Особливості цитування різних типів джерел:
 - Монографії та книги
 - Наукові статті
 - Електронні ресурси
 - Архівні матеріали
 - g) Використання сучасних стилів цитування:
 - APA (American Psychological Association)
 - MLA (Modern Language Association)
 - Chicago/Turabian
 - Harvard
 - Ванкувер
 - h) Запобігання плагіату:
 - Правильне оформлення всіх запозичень
 - Використання програм перевірки на плагіат

Список рекомендованої літератури:

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015. - Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. - 16 с.

2. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Пер. з італ. О. Глотова. - Тернопіль: Мандрівець, 2007. - 224 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Професіонал, 2004. - 208 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
6. Booth W.C., Colomb G.G., Williams J.M. The Craft of Research. - University of Chicago Press, 2008. - 336 p.
7. Machi L.A., McEvoy B.T. The Literature Review: Six Steps to Success. - Corwin Press, 2016. - 192 p.

Тема5. Збір та аналіз даних:

Методи збору інформації. Спостереження Опитування .Експеримент .Аналіз документів. Тестування. Вимірювання фізичних величин.Статистична обробка даних. Підготовка даних до аналізу.Описова статистика.Перевірка статистичних гіпотез. Перевірка статистичних гіпотез.

Матеріали до теми:

.Збір та аналіз даних:

1. Методи збору інформації:
 - а) Спостереження:
 - Структуроване та неструктуроване
 - Включене та невключене
 - Відкрите та приховане
 - б) Опитування:
 - Анкетування (очне, заочне, онлайн)
 - Інтерв'ю (структуроване, напівструктуроване, глибинне)
 - Фокус-групи
 - с) Експеримент:
 - Лабораторний
 - Польовий
 - Природний
 - д) Аналіз документів:
 - Традиційний (якісний) аналіз
 - Формалізований (кількісний) аналіз - контент-аналіз
 - е) Тестування:
 - Психологічні тести
 - Педагогічні тести
 - Соціометричні методики
 - ф) Вимірювання фізичних величин:
 - Прямі вимірювання
 - Непрямі вимірювання
 - г) Моделювання:
 - Фізичне моделювання
 - Математичне моделювання
 - Комп'ютерне моделювання
2. Статистична обробка даних: а) Підготовка даних до аналізу:
 - Кодування даних

- Створення матриці даних
- Перевірка даних на наявність помилок та викидів
- b) Описова статистика:
 - Міри центральної тенденції (середнє, медіана, мода)
 - Міри варіації (дисперсія, стандартне відхилення)
 - Візуалізація даних (гістограми, діаграми розсіювання)
- c) Перевірка статистичних гіпотез:
 - Формулювання нульової та альтернативної гіпотез
 - Вибір рівня значущості
 - t-критерій Стьюдента
 - Критерій хі-квадрат
 - Дисперсійний аналіз (ANOVA)
- d) Кореляційний аналіз:
 - Коефіцієнт кореляції Пірсона
 - Коефіцієнт рангової кореляції Спірмена
 - Часткова кореляція
- e) Регресійний аналіз:
 - Проста лінійна регресія
 - Множинна регресія
 - Логістична регресія
- f) Факторний аналіз:
 - Розвідувальний факторний аналіз
 - Конфірматорний факторний аналіз
- g) Кластерний аналіз:
 - Ієрархічний кластерний аналіз
 - Метод k-середніх
- h) Багатовимірне шкалювання і) Непараметричні методи:
 - Критерій Манна-Уїтні
 - Критерій Вілкоксона
 - Критерій Краскела-Уолліса
- j) Аналіз часових рядів:
 - Тренд-аналіз
 - Сезонна декомпозиція
- k) Використання статистичних програм:
 - SPSS
 - R
 - SAS
 - Stata

Список рекомендованої літератури:

1. Бабенко В.В. Основи теорії ймовірностей і статистичні методи аналізу даних у психологічних і педагогічних експериментах: навч. посібник. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. - 184 с.
2. Горкавий В.К., Ярова В.В. Математична статистика: Навчальний посібник. - К.: ВД "Професіонал", 2004. - 384 с.
3. Кушнарєнко Н.М., Удалова В.К. Наукова обробка документів: Підручник. - К.: Знання, 2006. - 331 с.
4. Руденко В.М. Математична статистика: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 304 с.
5. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. - СПб.: ООО "Речь", 2003. - 350 с.
6. Field A. Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics. - SAGE Publications Ltd, 2017. - 1104 p.

7. Hair J.F., Black W.C., Babin B.J., Anderson R.E. *Multivariate Data Analysis*. - Pearson, 2018. - 832 p.
8. Howell D.C. *Statistical Methods for Psychology*. - Cengage Learning, 2012. - 792 p.

Тема 6. Написання тексту роботи:

Академічний стиль письма
Характеристики академічного стилю)
Мовні особливості
Лексичні особливості. Граматичні особливості. Логіка викладу матеріалу. Структурування роботи. Розробка детального плану роботи. Поділ на розділи, підрозділи та пункти. Забезпечення логічного зв'язку між структурними елементами.

Матеріали до теми:

Написання тексту роботи:

1. Академічний стиль письма: а) Характеристики академічного стилю:
 - Об'єктивність та неупередженість
 - Формальність та точність висловлювань
 - Логічність та послідовність викладу
 - Використання спеціальної термінології
 - Уникнення емоційно забарвленої лексики
- б) Мовні особливості:
 - Використання пасивного стану дієслів
 - Перевага безособових конструкцій
 - Уникнення скорочень та розмовних виразів
 - Використання складних речень з підрядними конструкціями
- с) Лексичні особливості:
 - Використання наукової термінології
 - Уникнення жаргонізмів та просторічних виразів
 - Обережне використання метафор та інших художніх засобів
- д) Граматичні особливості:
 - Дотримання норм літературної мови
 - Використання відповідних часових форм дієслів
 - Правильне узгодження підмета з присудком
- е) Структурні елементи:
 - Чітке розділення на абзаци
 - Використання перехідних фраз між абзацами та розділами
 - Правильне оформлення цитат та посилань
2. Логіка викладу матеріалу: а) Структурування роботи:
 - Розробка детального плану роботи
 - Поділ на розділи, підрозділи та пункти
 - Забезпечення логічного зв'язку між структурними елементами
- б) Вступна частина:
 - Обґрунтування актуальності теми
 - Чітке формулювання мети та завдань дослідження
 - Опис методології та структури роботи
- с) Основна частина:
 - Послідовний виклад теоретичного матеріалу
 - Опис методології дослідження
 - Представлення результатів та їх аналіз
- д) Висновки:
 - Узагальнення основних результатів
 - Співвіднесення отриманих результатів з метою та завданнями
 - Окреслення перспектив подальших досліджень

- e) Аргументація:
 - Використання логічних доказів
 - Підкріплення тверджень фактами та даними
 - Розгляд альтернативних точок зору
- f) Послідовність викладу:
 - Дотримання принципу "від загального до конкретного"
 - Забезпечення логічного переходу між ідеями
 - Уникнення повторень та надлишкової інформації
- g) Критичний аналіз:
 - Оцінка різних підходів та теорій
 - Виявлення сильних та слабких сторін аргументів
 - Формулювання власної позиції
- h) Візуалізація даних:
 - Доречне використання таблиць, графіків та діаграм
 - Правильне оформлення та пояснення візуальних елементів
- i) Редагування та перевірка:
 - Перевірка логічності та послідовності викладу
 - Усунення протиріч та неточностей
 - Перевірка граматики, пунктуації та стилістики

Список рекомендованої літератури:

1. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Пер. з італ. О. Глотова. - Тернопіль: Мандрівець, 2007. - 224 с.
2. Колесникова Н.И. От конспекта к диссертации: учебное пособие по развитию навыков письменной речи. - М.: Флинта: Наука, 2002. - 288 с.
3. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
4. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посібник. - К.: ВЦ "Академія", 2010. - 216 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
6. Bailey S. Academic Writing: A Handbook for International Students. - Routledge, 2017. - 314 p.
7. Swales J.M., Feak C.B. Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills. - University of Michigan Press, 2012. - 418 p.
8. Wallwork A. English for Writing Research Papers. - Springer, 2016. - 384 p.

Тема 7. Презентація результатів дослідження:

Підготовка доповіді Структура доповіді Визначення ключових повідомлень. Тайм-менеджмент. Мовні аспекти. Створення презентації Вибір програмного забезпечення: Microsoft PowerPoint. Google Slides. Prezi. Canva

Матеріали до теми:

Презентація результатів дослідження:

1. Підготовка доповіді: а) Структура доповіді:
 - Вступ (актуальність теми, мета дослідження)
 - Основна частина (методологія, ключові результати)
 - Висновки (основні підсумки, практичне значення)
- б) Визначення ключових повідомлень:
 - Виділення 3-5 основних ідей

- Формулювання чітких та зрозумілих тез
- c) Адаптація змісту до аудиторії:
 - Врахування рівня підготовки слухачів
 - Пояснення спеціальних термінів
- d) Тайм-менеджмент:
 - Розподіл часу між частинами доповіді
 - Підготовка короткої та розгорнутої версій
- e) Мовні аспекти:
 - Використання активного стану дієслів
 - Уникнення довгих та складних речень
 - Застосування риторичних прийомів
- f) Підготовка до запитань:
 - Прогнозування можливих питань
 - Підготовка додаткових матеріалів
- g) Репетиція доповіді:
 - Практика виступу перед дзеркалом або колегами
 - Робота над дикцією та темпом мовлення
- 2. Створення презентації:
 - a) Вибір програмного забезпечення:
 - Microsoft PowerPoint
 - Google Slides
 - Prezi
 - Canva
 - b) Структура презентації:
 - Титульний слайд
 - План презентації
 - Основні слайди (по одній ключовій ідеї на слайд)
 - Слайд з висновками
 - Слайд з подякою та контактною інформацією
 - c) Дизайн презентації:
 - Вибір єдиного стилю оформлення
 - Використання контрастних кольорів для тексту і фону
 - Обмеження кількості шрифтів (не більше 2-3)
 - d) Візуалізація даних:
 - Використання графіків, діаграм, схем
 - Застосування інфографіки
 - Додавання релевантних зображень
 - e) Текстове наповнення:
 - Мінімізація тексту на слайдах (правило 6x6: не більше 6 рядків по 6 слів)
 - Використання ключових слів та фраз
 - Перевірка орфографії та пунктуації
 - f) Анімація та переходи:
 - Помірне використання анімаційних ефектів
 - Вибір простих та ненав'язливих переходів між слайдами
 - g) Технічні аспекти:
 - Перевірка сумісності з проектором чи екраном
 - Збереження презентації в різних форматах (PowerPoint, PDF)
 - h) Додаткові матеріали:
 - Підготовка роздаткових матеріалів
 - Створення QR-кодів для доступу до розширеної інформації
 - i) Тестування презентації:
 - Перегляд на різних пристроях
 - Репетиція з використанням презентації

Список рекомендованої літератури:

1. Буднік-Бураковська А. Ф. Мистецтво публічних виступів. - К.: Академія, 2018. - 208 с.
2. Рубель Н. Презентація на успех: секрети професіоналов. - М.: Альпіна Паблішер, 2020. - 312 с.
3. Томан І. Мистецтво говорити / Пер. з чеської. - К.: Політвидав України, 1989. - 293 с.
4. Duarte N. Slide:ology: The Art and Science of Creating Great Presentations. - O'Reilly Media, 2008. - 294 p.
5. Kapterev A. Presentation Secrets: Do What You Never Thought Possible with Your Presentations. - Wiley, 2011. - 288 p.
6. Reynolds G. Presentation Zen: Simple Ideas on Presentation Design and Delivery. - New Riders, 2011. - 312 p.
7. Weissman J. Presenting to Win: The Art of Telling Your Story. - FT Press, 2008. - 288 p.
8. Williams R. The Non-Designer's Presentation Book: Principles for Effective Presentation Design. - Peachpit Press, 2009. - 160 p.

Тема 8.Захист магістерської роботи:

Процедура захисту Підготовка до захисту Структура захисту. Підготовка необхідних документів (відгук керівника, рецензія, довідка про впровадження результатів тощо). Демонстрація наочних матеріалів.Відповіді на запитання комісії. Правила відповіді на запитання.

Матеріали до теми:

Захист магістерської роботи:

1. Процедура захисту: а) Підготовка до захисту:
 - Ознайомлення з регламентом захисту
 - Підготовка необхідних документів (відгук керівника, рецензія, довідка про впровадження результатів тощо)
 - Перевірка технічного обладнання (якщо планується презентація)
- б) Структура захисту:
 - Представлення магістранта головою комісії
 - Доповідь магістранта (зазвичай 10-15 хвилин)
 - Запитання членів комісії та відповіді магістранта
 - Виступ наукового керівника
 - Виступ рецензента (за наявності)
 - Дискусія
 - Заключне слово магістранта
- в) Доповідь магістранта:
 - Чітке формулювання мети та завдань дослідження
 - Короткий опис методології
 - Представлення основних результатів
 - Формулювання висновків та рекомендацій
- д) Демонстрація наочних матеріалів:
 - Використання слайдів презентації
 - Демонстрація графіків, таблиць, схем
 - Показ зразків, моделей (якщо доречно)
- е) Дотримання регламенту:
 - Контроль часу виступу
 - Готовність скоротити доповідь за необхідності
- ф) Поведінка під час захисту:
 - Впевнена манера виступу

- Підтримання візуального контакту з аудиторією
 - Чітка та розбірлива мова
2. Відповіді на запитання комісії: а) Підготовка до можливих запитань:
- Прогнозування потенційних питань
 - Підготовка короткої відповіді на кожне з них
- б) Правила відповіді на запитання:
- Уважне вислуховування питання
 - За необхідності, уточнення питання
 - Структурована та чітка відповідь
 - Лаконічність (не більше 2-3 хвилин на відповідь)
- в) Типи можливих запитань:
- Уточнюючі (щодо термінології, методології)
 - Доповнюючі (прохання розширити певний аспект роботи)
 - Проблемні (виявлення можливих недоліків або протиріч)
 - Практичні (щодо практичного застосування результатів)
- г) Стратегії відповідей:
- Посилання на конкретні частини роботи
 - Використання додаткових матеріалів (за наявності)
 - Визнання обмежень дослідження (якщо доречно)
 - Пропозиція напрямків подальших досліджень
- д) Поведінка при складних питаннях:
- Збереження спокою та впевненості
 - Чесне визнання, якщо відповідь невідома
 - Пропозиція знайти відповідь та надати її пізніше
- е) Демонстрація експертності:
- Використання професійної термінології
 - Посилання на актуальні дослідження в галузі
 - Обґрунтування власної позиції
- ж) Завершення дискусії:
- Подяка за запитання
 - Готовність до подальшого обговорення (за необхідності)

Список рекомендованої літератури:

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. - Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. - 260 с.
2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Професіонал, 2004. - 208 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
5. Murray R. How to Survive Your Viva: Defending a Thesis in an Oral Examination. - Open University Press, 2009. - 160 p.
6. Phillips E.M., Pugh D.S. How to Get a PhD: A Handbook for Students and Their Supervisors. - Open University Press, 2010. - 280 p.
7. Wellington J. Succeeding with Your Doctorate. - SAGE Publications Ltd, 2005. - 272 p.

Тема 9. Етичні аспекти наукового дослідження:

Академічна доброчесність. Дотримання наукових стандартів. Об'єктивність та неупередженість. Поважання прав інтелектуальної власності. Запобігання плагіату.

Правильне цитування джерел. Уникнення само плагіату. Використання антиплагіатних інструментів.

Матеріали до теми:

Академічна доброчесність:

1. **Дотримання наукових стандартів:**
 - Забезпечення точності, прозорості та чесності в процесі дослідження.
 - Надання достовірної інформації та правильне тлумачення результатів.
2. **Об'єктивність та неупередженість:**
 - Проведення дослідження без особистих або фінансових інтересів, що можуть вплинути на результати.
 - Відсутність маніпуляцій даними або спотворення фактів.
3. **Відповідальність перед спільнотою:**
 - Забезпечення доступу до результатів дослідження, що мають суспільне значення.
 - Визнання внеску інших дослідників та належне цитування використаних джерел.
4. **Поважання прав інтелектуальної власності:**
 - Захист прав авторів та належне використання чужих робіт.
 - Недопущення порушення авторських прав.

Запобігання плагіату:

1. **Правильне цитування джерел:**
 - Вказівка на всі використані джерела інформації та ідей, незалежно від форми їх представлення (тексти, графіки, дані тощо).
2. **Уникнення самоплагіату:**
 - Недопущення повторного використання власних робіт або їхніх частин без відповідного посилання.
3. **Використання антиплагіатних інструментів:**
 - Перевірка тексту на наявність несанкціонованих запозичень за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.
4. **Навчання та підвищення обізнаності:**
 - Інформування дослідників про важливість академічної доброчесності та правила уникнення плагіату.

Ці етичні принципи є ключовими для підтримки якості та довіри до наукових досліджень, а також для захисту інтелектуальної власності.

список літератури з питань етичних аспектів наукових досліджень, академічної доброчесності та запобігання плагіату:

1. **Комітет з етики публікацій (COPE).** (2011). *Керівництво для редакторів наукових журналів із питань етики публікацій*. Committee on Publication Ethics (COPE).
2. **Shamoo, A. E., & Resnik, D. B.** (2009). *Responsible Conduct of Research*. Oxford University Press.
 - Книга висвітлює ключові принципи етичної поведінки в наукових дослідженнях, включаючи питання академічної доброчесності.
3. **Resnik, D. B.** (2020). *The Ethics of Science: An Introduction*. Routledge.
 - Автор розглядає основні етичні принципи, що стосуються наукової практики, включаючи плагіат і академічну доброчесність.
4. **Macfarlane, B.** (2009). *Researching with Integrity: The Ethics of Academic Enquiry*. Routledge.
 - Це детальний огляд етичних аспектів наукових досліджень, де багато уваги приділено питанням академічної доброчесності та моральної відповідальності дослідників.

5. **Anderson, M. S., & Steneck, N. H.** (2011). *The Integrity of the Research Enterprise: Selected Papers from the 4th World Conference on Research Integrity*. World Conference on Research Integrity.
 - Збірник статей, що присвячені питанням академічної доброчесності, включаючи теми відповідального авторства, рецензування та уникнення плагіату.
6. **Кротова, І. А., Литовченко, О. О.** (2020). *Етичні аспекти академічної доброчесності та запобігання плагіату*. Навчальний посібник. Київ: НТУУ "КПІ".
 - Посібник українською мовою, присвячений практичним питанням доброчесності в академічній сфері та боротьбі з плагіатом.
7. **Academy of Management (AOM).** (2015). *Code of Ethics*.
 - Кодекс етики для дослідників, що містить положення про академічну доброчесність та захист інтелектуальної власності.
8. **Sowden, R., & Prentice, M.** (2018). *Avoiding Plagiarism: A Student's Guide to Writing with Integrity*. Palgrave Macmillan.
 - Ця книга допомагає студентам і дослідникам уникати плагіату та працювати згідно з принципами академічної доброчесності.
9. **Steneck, N. H.** (2007). *ORI Introduction to the Responsible Conduct of Research*. U.S. Government Printing Office.
 - Керівництво з питань відповідальної наукової діяльності, яке розглядає етичні аспекти наукової роботи, зокрема уникнення плагіату.

Ці джерела охоплюють ключові питання академічної доброчесності та плагіату, що дозволить глибше зрозуміти ці важливі аспекти наукової діяльності.

Додаткова література:

Книги та підручники:

1. **Школа Пікассо, С.** *Наукова етика: Основи та практичні аспекти*. – Київ: Видавництво «Академія», 2020.
2. **Костенко, В.В.** *Етика наукової діяльності*. – Львів: Видавництво Львівського університету, 2018.
3. **Біляєва, Т.Ю.** *Академічна доброчесність: теорія та практика*. – Харків: Видавництво Харківського національного університету, 2019.
4. **Іванов, П.П.** *Наукові дослідження та етичні стандарти*. – Одеса: Видавництво Одеського національного університету, 2021.
5. **Сміт, Дж.** *Research Ethics: A Practical Guide for Social Scientists*. – London: Sage Publications, 2017. (Можлива наявність перекладу українською)

Статті:

1. **Коваленко, О.І.** «Академічна доброчесність у вищій освіті України: сучасний стан та перспективи розвитку». *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Соціальні науки*, №3, 2022, с. 45-58.
2. **Петренко, Л.М.** «Методи запобігання плагіату в наукових роботах студентів». *Журнал наукової діяльності*, Том 15, №2, 2021, с. 112-125.
3. **Іванова, Н.В.** «Роль академічної доброчесності у формуванні наукової спільноти». *Етика та суспільство*, №4, 2020, с. 78-90.
4. **Ткаченко, А.Ю.** «Використання антиплагіатних систем у вищій освіті: переваги та обмеження». *Освітні технології та інновації*, №1, 2019, с. 34-47.

Офіційні документи та керівництва:

1. **Державний стандарт України** «Про академічну доброчесність у вищій освіті». – Київ, 2020.
2. **Міністерство освіти і науки України.** *Керівництво з академічної доброчесності для студентів та викладачів*. – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2021.

3. **Університети України.** Політика академічної доброчесності та запобігання плагіату. (Наприклад, політики Київського університету, Львівського національного університету тощо).

Інтернет-ресурси:

1. **Організація Чорного Плагіату** – <http://www.antiplagiat.org.ua>
2. **Мережа академічної доброчесності України** – <http://www.academicintegrity.org.ua>
3. **Портал "Наука України"** – Розділ про наукову етику та доброчесність: <https://www.ukrscience.org/ethics>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Самостійна робота студентів передбачає:

- вивчення додаткового матеріалу;
- підготовка до практичних занять як на базі матеріалу, наданого у лекціях, так і з використанням додаткового матеріалу, що було віднесено до самостійного опрацювання та завчасно попереджено про це студентів;
- своєчасна та якісна підготовка до кожного наступного практичного заняття, збір необхідної статистичної та аналітичної інформації, що всебічно характеризує питання, яке буде розглядатися; підбір інформації щодо українського та світового досвіду за питанням, що буде розглянуто на практичному занятті;

- виконання індивідуального завдання: на вибір і обов'язкове.

Студент самостійно обирає вид індивідуального завдання, виконання якого найбільше відповідає його інтересам та здібностям:

- 1) підготовка двох наукових статей за темою дослідження;
- 2) участь у роботі науково-практичних конференцій із пленарним виступом;
- 3) дистанційна участь у роботі науково-практичних конференцій із друком тез доповідей;
- 4) отримання сертифіката участі у семінарах/тренінгах за спеціальністю;
- 5) підготовка презентації.

Обов'язковим видами індивідуальної роботи для виконання всіма студентами є:

Окреслення мети, завдань. Визначення мети й актуальності роботи. Визначення предмету та об'єкту дослідження.

Формування робочого списку джерел для висвітлення теми дослідження з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду

Вибір методів, планування експериментальної частини КР

Написання плану дослідження із зазначенням підрозділів і підпунктів. Зібраний для написання роботи матеріал, що відповідає темі, предмету та об'єкту дослідження, меті та завданням дослідження.

Написання й оформлення кваліфікаційної роботи за розділами.

Редагування вступу відповідно до результатів проведеного дослідження та отриманих результатів, використаних методів дослідження, практичного значення та наукової новизни дослідження. Формулювання та редагування висновків до структурних частин роботи і загальних висновків та пропозицій.

Складання списку використаної літератури відповідно до чинних стандартів. Оформлення бібліографічних посилань, перевірка дотримання всіх вимог, що висуваються до оформлення роботи.

Перевірка текстової частини роботи на унікальність.

Підготовка супровідної документації до захисту.
Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи.
Підготовка двох наукових статей за темою дослідження.

Рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Самостійна робота студентів передбачає:

- вивчення додаткового матеріалу;
 - підготовка до практичних занять як на базі матеріалу, наданого у лекціях, так і з використанням додаткового матеріалу, що було віднесено до самостійного опрацювання та завчасно попереджено про це студентів;
 - своєчасна та якісна підготовка до кожного наступного практичного заняття, збір необхідної статистичної та аналітичної інформації, що всебічно характеризує питання, яке буде розглядатися; підбір інформації щодо українського та світового досвіду за питанням, що буде розглянуто на практичному занятті;
 - виконання індивідуального завдання: на вибір і обов'язкове.
- Студент самостійно обирає вид індивідуального завдання, виконання якого найбільше відповідає його інтересам та здібностям:

- 6) підготовка двох наукових статей за темою дослідження;
- 7) участь у роботі науково-практичних конференцій із пленарним виступом;
- 8) дистанційна участь у роботі науково-практичних конференцій із друком тез доповідей;
- 9) отримання сертифіката участі у семінарах/тренінгах за спеціальністю;
- 10) підготовка презентації.

Обов'язковим видами індивідуальної роботи для виконання всіма студентами є:

Окреслення мети, завдань. Визначення мети й актуальності роботи. Визначення предмету та об'єкту дослідження.

Формування робочого списку джерел для висвітлення теми дослідження з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду

Вибір методів, планування експериментальної частини КР

Написання плану дослідження із зазначенням підрозділів і підпунктів. Зібраний для написання роботи матеріал, що відповідає темі, предмету та об'єкту дослідження, меті та завданням дослідження.

Написання й оформлення кваліфікаційної роботи за розділами.

Редагування вступу відповідно до результатів проведеного дослідження та отриманих результатів, використаних методів дослідження, практичного значення та наукової новизни дослідження. Формулювання та редагування висновків до структурних частин роботи і загальних висновків та пропозицій.

Складання списку використаної літератури відповідно до чинних стандартів. Оформлення бібліографічних посилань, перевірка дотримання всіх вимог, що висуваються до оформлення роботи.

Перевірка текстової частини роботи на унікальність.

Підготовка супровідної документації до захисту.

Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи.

Підготовка двох наукових статей за темою дослідження.

Перелік запитань /завдань для самоконтролю

1. Розкрийте загальне поняття про сутність, об'єкт, предмет і методи наукового пізнання.
2. Дайте визначення наукового пізнання як діалектичного процесу взаємодії суб'єкта з об'єктом, теоретичного та емпіричного рівня наукового пізнання.
3. Схарактеризуйте структуру науки: факти, поняття, закони, теорії, проблеми.
4. Конкретизуйте загальне поняття про наукове дослідження, фундаментальні та прикладні наукові дослідження, критерії їх результативності.
5. Проаналізуйте науковий текст як засіб професійної самореалізації дослідника, дослідницьку, презентаційну, оцінну і комунікативну функції наукового тексту.
6. Обґрунтуйте термінологічну, текстову, бібліографічну, лексикографічну і стилістичну компетентності дослідника.
7. Назвіть різновиди тем наукового дослідження, помилки у формулюванні теми наукового дослідження.
8. Розкрийте актуальність наукового дослідження, недоліки обґрунтування актуальності наукового дослідження.
9. Схарактеризуйте об'єкт і предмет наукового дослідження, співвіднесення об'єкта і предмета наукового дослідження. Вимоги до їх визначення.
10. Сформулюйте мету і завдання наукового дослідження, види завдань наукового дослідження (історико-діагностичні, теоретико-моделювальні, практико-перетворювальні), вимоги до їх формулювання.
11. Поясніть теоретичну і практичну значущість наукового дослідження, рівні практичної значущості: частково методичний рівень; загально методичний рівень; загально дидактичний рівень.
12. Конкретизуйте загальнонаукові методи науково-педагогічного дослідження.
13. Розкрийте вивчення літератури і документів, групи документів, контент-аналіз.
14. Схарактеризуйте аналіз і синтез, форми аналізу (класифікаційний, аналіз відносин, каузальний аналіз, діалектичний аналіз, аналіз за елементами і за одиницями).
15. Дайте характеристику абстрагування і конкретизації.
16. Поясніть ідеалізацію як граничний випадок абстрагування.
17. Схарактеризуйте узагальнення як теоретичний метод дослідження.
18. Схарактеризуйте порівняння як теоретичний метод дослідження.
19. Схарактеризуйте класифікацію як теоретичний метод дослідження.
20. Схарактеризуйте індукцію і дедукцію як теоретичні методи дослідження.
21. Дайте характеристику аналогії як теоретичного методу дослідження.

22. Розкрийте сутність теоретичного і прогностичного моделювання, дослідницькі процедури моделювання, взаємозв'язок моделювання і проектування.
23. Схарактеризуйте особливості монографічного методу як теоретичного методу дослідження.
24. Розкрийте сутність порівняльно-історичного методу як теоретичного методу дослідження.
25. Дайте загальну характеристику емпіричних методів наукового дослідження.
26. Розкрийте сутність методу вивчення результатів діяльності, переваги і недоліки цього методу.
27. Схарактеризуйте педагогічне спостереження, його особливості, види (цілеспрямоване і випадкове; суцільне і вибіркоче; безпосереднє і опосередковане; тривале і короткочасне; відкрите і приховане; констатувальне і оцінювальне; контрольоване і неконтрольоване; казуальне і експериментальне; польове і лабораторне), вимоги щодо його проведення.
28. Схарактеризуйте бесіду як метод наукового дослідження, формалізовану і неформалізовану бесіду, правила та умови проведення бесіди.
29. Розкрийте сутність методу опитування у структурі наукового дослідження.
30. Дайте характеристику документального інтерв'ю, порівняйте сутність інтерв'ю думок і ставлень, назвіть види інтерв'ю за формою запитань (формалізоване, неформалізоване), за процедурою проведення (панельне, групове, клінічне, багаторазове, сфокусоване, не спрямоване), за чисельністю учасників (індивідуальне, групове), а також інтерв'ю стандартне, творче і глибоке.
31. Розкрийте сутність і види анкетування: контактне; заочне; пресове; анкетування за кількістю охоплення опитуваних (повне, вибіркоче); анкетування за характером спілкування (особисте, заочне); анкетування за формою здійснення (групове, індивідуальне); анкетування за способом вручення (поштове, роздавальне).
32. Схарактеризуйте типи анкет (відкриті, закриті, змішані), вимоги до проведення анкетування, правила вибору і формулювання запитань.
33. Розкрийте сутність методу тестування, види тестів за функціональною ознакою (тести досягнення, тести здібностей, тести особистості, тести інтелекту), тести поведінкові (ситуаційні, проєктивні, тести поведінкових корелятивів) і само описові.
34. Назвіть вимоги до методу тестування (усебічність оцінювання; правильне використання; психометричні знання; дотримання принципу цілісності результатів; точність оцінювання; доречне використання норм; зворотний зв'язок із респондентами на етапі інтерпретації даних), надійність і валідність як критерії якості тесту, правила проведення тестування.
35. Розкрийте особливості методу узагальнення незалежних характеристик як емпіричного методу дослідження.

36. Розкрийте поняття про наукову новизну наукового дослідження, види наукової новизни (новизна результату; новизна процесу; новизна висунутої ідеї), рівні наукової новизни (рівень перетворення, доповнення, конкретизації).
37. Розкрийте сутність системного підходу, поняття «система», значення системного підходу в системі наукового знання.
38. Розкрийте сутність синергетичного підходу, терміну синергетика, значення синергетичного підходу в системі наукового знання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 212 с.
2. Кравченко Н.К. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2018. - 360 с.
3. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. - Вінниця : ВНТУ, 2014. - 180 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 310 с.
6. Чмиленко Ф.О., Жук Л.П. Методологія та організація наукових досліджень: посібник. - Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2014. - 148 с.
7. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. - 2-ге вид. випр. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 144 с.
8. Eco U. How to Write a Thesis. - MIT Press, 2015. - 256 p
9. Школа Пікассо, С. Наукова етика: Основи та практичні аспекти. – Київ: Видавництво «Академія», 2020.
10. Костенко, В.В. Етика наукової діяльності. – Львів: Видавництво Львівського університету, 2018.
11. Біляєва, Т.Ю. Академічна доброчесність: теорія та практика. – Харків: Видавництво Харківського національного університету, 2019.
12. Іванов, П.П. Наукові дослідження та етичні стандарти. – Одеса: Видавництво Одеського національного університету, 2021.

Допоміжна

1. Петренко, Л.М. «Методи запобігання плагіату в наукових роботах студентів». Журнал наукової діяльності, Том 15, №2, 2021, с. 112-125.
2. Іванова, Н.В. «Роль академічної доброчесності у формуванні наукової спільноти». Етика та суспільство, №4, 2020, с. 78-90.
3. Ткаченко, А.Ю. «Використання антиплагіатних систем у вищій освіті: переваги та обмеження». Освітні технології та інновації, №1, 2019, с. 34-47.

4. Державний стандарт України «Про академічну доброчесність у вищій освіті». – Київ, 2020.
5. Міністерство освіти і науки України. Керівництво з академічної доброчесності для студентів та викладачів. – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2021.
6. Університети України. Політика академічної доброчесності та запобігання плагіату. (Наприклад, політики Київського університету, Львівського національного університету тощо).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

4. **Організація Чорного Плагіату** – <http://www.antiplagiat.org.ua>
5. **Мережа академічної доброчесності України** – <http://www.academicintegrity.org.ua>
6. **Портал "Наука України"** – Розділ про наукову етику та доброчесність: <https://www.ukrscience.org/ethics>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Навчання передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Політика щодо відвідування.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини (що підтверджуються відповідними документами) або навчається за індивідуальним графіком, то навчання може відбуватись в он-лайн формі (на платформі Системи підтримки дистанційного навчання ЧДТУ) за погодженням із викладачем дисципліни і деканом.

Неприпустимими є запізнення на пари.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності.

У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.